

PROIECT

privind candidatura pentru funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii

judecător Bogdan Florin Voinescu, Curtea de Apel București

Preambul

Am ales să devin judecător la sfârșitul anului 2008, începând activitatea din luna ianuarie 2009. Anterior, am urmat cursurile Institutului Național al Magistraturii în perioada 2005-2007, îndeplinind funcția de procuror stagiar până la examenul de definitivat.

Am fost judecător la Judecătoria Ploiești și Tribunalul Dolj, iar din anul 2012, de aproape 10 ani, sunt judecător la Curtea de Apel București.

Opțiunea pentru funcția de judecător a fost, fără îndoială, cea mai bună alegere pe care am făcut-o, întrucât am găsit împlinirea profesională și m-am străduit să fiu un profesionist cât mai bun, cât mai echilibrat, să-mi cunosc lipsurile și slăbiciunile și să mă perfecționez continuu, în ciuda dificultăților pe care le presupune desfășurarea activității de judecător.

În cei 13 ani de când sunt judecător, nu am exercitat funcții de conducere, ci am judecat în materie penală, la instanțe cu volum ridicat de activitate. Mi se poate reproșa, deci, o așa-numită lipsă de experiență managerială. Cu toate acestea, în realitate lucrurile pot fi total diferite. Exercițarea unei funcții de execuție o perioadă suficient de îndelungată poate oferi de fapt o perspectivă mai bună asupra deficiențelor manageriale din instanțe (și nu numai), asupra erorilor pe care le fac uneori judecătorii cu funcții de conducere și efectele acestora asupra activității jurisdicționale. Totodată, exercițarea unei funcții de conducere un interval de timp prea îndelungat poate duce, uneori, la stagnare profesională, precum și la o înstrăinare de problemele reale ale personalului instanțelor și ale sistemului de justiție în general.

Din această perspectivă, apreciind că am atins maturitatea profesională și am acumulat suficientă experiență și în alte aspecte ale vieții, am luat hotărârea de a candida la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, cu dorința de a participa la remedierea deficiențelor sistemice constatate atât personal, cât și semnalate de colegi.

Sub acest aspect, se cuvine subliniat că România este un stat de drept, democratic, iar democrația, cu toate lipsurile inerente, rămâne cel mai bun sistem pentru normala dezvoltare a individului. Sistemul de justiție, cu rol esențial într-un stat de drept, este de asemenea

conceput să funcționeze democratic, în condițiile în care membrii celui mai înalt for de conducere, Consiliul Superior al Magistraturii, precum și membrii colegiilor de conducere ale instanțelor (și parchetelor) sunt aleși în mod democratic de către judecători ori procurori, prin vot direct, secret și liber exprimat. De altfel, chiar ideea de alegere presupune de la început existența a cel puțin doi candidați pentru o anumită funcție.

Prin urmare, consider că ar trebui încurajate candidaturi ale judecătorilor de execuție, alături de cele ale judecătorilor cu funcții de conducere, în scopul asigurării unei reprezentări echilibrate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru o corectă administrare a sistemului de justiție în ansamblul său.

Principalele obiective urmărite, raportat la deficiențele importante ale sistemului de justiție

I. Principalele obiective urmărite, rezumativ:

- **Respectarea deplină a normelor**, în litera și spiritul lor;
- **Protejarea independenței judecătorilor**, sub toate aspectele, inclusiv cel financiar;
- **Asigurarea unui volum de activitate echilibrat**, atât între instanțele de același grad cât și între judecătorii din cadrul aceleiași instanțe, în condițiile unei salarizări unitare; soluții posibile;
- **Aspecte vizând managementul intern al instanțelor**; reglementarea legislativă a incompatibilității între calitatea de membru al Colegiului de conducere și funcția de vicepreședinte ori președinte de secție; rol sporit al judecătorilor de execuție în procedura de numire sau delegare a președinților de secție;
- **Aspecte vizând cariera magistraților**; prioritizarea ocupării funcțiilor de judecător ori procuror prin admiterea la Institutul Național al Magistraturii; eliminarea oricărei forme de admitere în magistratură exclusiv prin susținerea unui interviu în fața Consiliului Superior al Magistraturii; introducerea unei probe scrise privind verificarea cunoștințelor pentru candidații la funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și reducerea importanței interviului susținut în fața Consiliului Superior al Magistraturii; modificarea modalității de promovare a judecătorilor cu funcție de execuție, reglementarea promovării efective prin examen la nivel național, prioritizarea promovării efective la instanțele de grad superior; includerea constantă și a unor judecători cu funcție de execuție în

comisiile de examinare constituite pentru promovarea în funcții de conducere; practică previzibilă și coerentă în materia transferului, detașării, delegării judecătorilor; limitarea pe cale legislativă a duratei totale a detașării magistratului la alte instituții decât instanțe și parchete la un maxim de 6 ani, în întreaga carieră, indiferent de instituțiile la care a fost detașat; limitarea legislativă a duratei delegării în funcții de conducere; calendar previzibil pentru concursuri, examene, sesiuni de transfer, stabilit la începutul fiecărui an.

- **Modificarea cadrului legislativ ce vizează răspunderea disciplinară și patrimonială** a magistraților; practică previzibilă și consecventă în materie disciplinară; organizarea concursului de selectare a inspectorilor judiciari de către Consiliul Superior al Magistraturii;
- **Crearea unui Consiliu Superior al Magistraturii funcțional**, fără aparența existenței unor grupuri cu interese divergente în interiorul consiliului; contact direct între membrii consiliului și magistrați ori reprezentanții societății civile; consultarea instanțelor în cazul deciziilor importante; asigurarea transparenței activității consiliului; dialog instituțional cu organisme internaționale cu activitate în domeniul justiției.

II. Prezentarea principalelor obiective:

1. Respectarea deplină a literei legii, precum și aplicarea normelor în spiritul lor:

Am apreciat că acesta ar trebui să fie punctul de plecare al prezentării obiectivelor pe care le urmăresc, cu toate că nu constituie un veritabil obiectiv, ci mai degrabă un imperativ al exercitării funcției de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, precum și al funcțiilor de judecător sau procuror, în general.

Normele sau regulile, într-un stat de drept, au menirea esențială de a asigura echilibrul și desfășurarea armonioasă a relațiilor sociale reglementate, astfel încât să fie evitate acțiunile și deciziile arbitrare, discreționare, încărcate de subiectivitate.

Din nefericire, în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii actual au existat mai multe situații în care hotărârile adoptate de acest organ colegial au provocat controverse atât

între magistrați, cât și în cadrul opiniei publice, referitoare la modalitatea aplicării unor dispoziții legale imperative, inclusiv a unor norme de rang constituțional.

În mod firesc, o astfel de modalitate de aplicare a dispozițiilor legale de către Consiliul Superior al Magistraturii, garantul independenței justiției, este de natură să provoace dezechilibre și lipsă de încredere atât în interiorul sistemului de justiție, cât și publicului larg.

Ca atare, apreciez că imperativul respectării unor norme ce fixează reguli clare, de strictă interpretare, ce nu lasă posibilitatea deliberării asupra oportunității de a urma o anumită conduită, constituie fundamentul de la care trebuie să pornească orice discuție despre obiectivele ori intențiile pe care le are un candidat ce dorește să ocupe funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

2. Aspecte vizând independența judecătorului:

a) **Independența judecătorului** constituie o noțiune complexă, susceptibilă de numeroase definiții și interpretări. În esență, însă, independența judecătorului presupune că acesta își desfășoară activitatea de judecată dincolo de orice influențe, atât din interiorul sistemului de justiție, cât și din exterior.

Atingerile aduse independenței judecătorilor pot fi unele directe, ușor sesizabile, ori unele insidioase, de natură să constituie o presiune indirectă asupra magistratului. Desigur că astfel de acțiuni pot aduce atingere concretă independenței judecătorului, este indiscutabil însă că toate sunt de natură să provoace disconfort psihic celui chemat să înfăptuiască actul de justiție, chiar dacă în mod concret acesta judecă făcând abstracție de influențele exercitate, punând deci în pericol activitatea jurisdicțională.

Consiliul Superior al Magistraturii are un rol extrem de important în privința apărării independenței judecătorilor împotriva oricăror ingerințe.

Ca atare, consider că este necesară adoptarea unei atitudini ferme sub acest aspect din partea Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv prin sesizare din oficiu în cazul ingerințelor de care se poate lua cunoștință din spațiul public (declarații sau acțiuni ale unor persoane cu funcții politice ori alte persoane publice), precum și prin soluționarea cu celeritate a cererilor privind apărarea independenței justiției ori a reputației profesionale (chiar dacă, referindu-ne la aceste cereri, efectele hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii prin care se apără reputația și independența judecătorilor sunt mai degrabă simbolice).

Un punct vulnerabil în privința independenței judecătorilor îl constituie mass-media, respectiv mijloacele de comunicare în masă, radio, televiziune, presă scrisă, presă on-line etc.

Astfel, în această situație, prerogativa independenței judecătorilor interferează cu dreptul cetățenilor de a fi informați cu privire la subiectele de interes public, precum și cu dreptul mass-media de a informa publicul, în virtutea dreptului la liberă exprimare.

De-a lungul timpului, însă, am constatat de multe ori în mass-media că aspectele vizând activitatea judecătorilor nu sunt redade corespunzător. Astfel, soluțiile date de instanțe sunt, de cele mai multe ori, explicate prin preținse legături personale ori de altă natură pe care le-a avea judecătorul cauzei, este supusă analizei mai degrabă persoana judecătorului, decât aspectele obiective ale litigiului, uneori sunt folosite apelative inadecvate cu referire la judecători (spre exemplu, abuzivi, sângeroși, infernali etc.).

Astfel de situații presupun o intervenție rapidă din partea Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv printr-o mai bună comunicare cu reprezentanții mass-media, atât la nivelul consiliului, cât și la nivelul instanțelor prin purtătorii de cuvânt.

O situație ce este de natură să încalce, cu certitudine, independența judecătorului, am constatat-o în materie penală. De multe ori am vizionat emisiuni televizate sau am lecturat articole scrise în cadrul cărora erau prezentate și discutate probe administrate în cauze penale aflate pe rolul instanței (martori, înscrisuri, expertize etc.), sugerându-se apoi că persoana trimisă în judecată este vinovată ori nevinovată. Desigur că o astfel de practică, desfășurarea unor cvasi-procese în cadrul unor emisiuni televizate ori articole de presă, nu are legătură cu dreptul mass-media de a informa publicul, cu libertatea de exprimare sau nevoia publicului de a fi informat, stabilirea vinovăției unei persoane acuzate de comiterea de infracțiuni fiind în competența exclusivă a instanței de judecată. Prin urmare, apreciez că este necesară și posibilă limitarea pe cale legală a practicii discutării unor probe și sugerării unor soluții prezumat corecte în dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată, limitare justificată de necesitatea protejării prezumției de nevinovăție a persoanelor acuzate de comiterea unor infracțiuni (în materie penală), precum și de imperativul protejării independenței judecătorului, în cauze de orice natură.

b) Finanțarea sistemului de justiție reprezintă o parte componentă a independenței judecătorilor.

Sub acest aspect, Consiliul Superior al Magistraturii este dator să stăruie pentru asigurarea unei finanțări corespunzătoare sistemului de justiție, sub toate aspecte, respectiv finanțarea unor noi posturi de judecători și personal auxiliar, a bazei materiale a instanțelor, actualizarea și îmbunătățirea sistemului informatic al instanțelor etc.

De o importanță deosebită pentru asigurarea independenței judecătorilor, în componenta sa financiară, este **protejarea drepturilor salariale ale acestora, precum și a dreptului la pensia de serviciu**, cu menținerea posibilității pensionării după 25 de ani de activitate.

De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să vegheze și să înlăture, prin colaborare cu Ministerul Justiției, orice discrepanțe de natură salarială între judecătorii care au situații similare, atât în cazul diferitelor instanțe, cât și între judecătorii aceleași instanțe.

Desigur că soluția legislativă cea mai bună este de fapt **preluarea bugetului instanțelor** de către Consiliul Superior al Magistraturii, un deziderat vechi al sistemului judiciar ce trebuie în continuare urmărit, întrucât este de natură să asigure deplina independență financiară a sistemului instanțelor de judecată (cu atât mai mult cu cât Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și Ministerul Public sunt instituții cu buget propriu).

Este de asemenea necesară luarea unor măsuri pentru evitarea apariției unor discrepanțe nejustificate între veniturile totale de natură salarială ale judecătorilor și procurorilor, în urma aplicării unor prevederi legale.

În prezent, produce diferențe apreciabile, cu totul nejustificate, între veniturile magistraților, aplicarea dispozițiilor legale vizând **diurna** ce se acordă judecătorilor și procurorilor delegați și detașați, atât în cazul delegărilor și detașărilor între instanțe și parchete, cât și în cazul celor către alte instituții din cadrul sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, Inspekția Judiciară, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri). În cazul acestor magistrați, veniturile salariale, comune pentru toți judecătorii și procurorii, sunt majorate cu aproximativ 70%, o diferență extrem de mare, nejustificată de nici un criteriu obiectiv.

Departate de a contesta oportunitatea reglementării unor diurne în cazul magistraților delegați și detașați, consider că se impune atât clarificarea cazurilor în care aceasta se acordă (numai în caz de delegare ori detașare la instanțe, parchete, alte instituții, ce au sediul în altă localitate decât cea în care funcționează magistratul, cu fixarea unei distanțe minime între localități, fără a prezenta relevanță domiciliul din actul de identitate al magistratului), precum și o reducere a procentului în funcție de care se calculează cuantumul diurnei, astfel încât sporul de venit să nu reprezinte mai mult de 20% raportat la venitul salarial obișnuit.

c) **Raportat la independența judecătorilor**, puternice controverse au fost create, atât între magistrați, cât și în spațiul public, de înființarea Secției de Investigare a infracțiunilor din

justiție, competentă să efectueze urmărirea penală în cazul oricărei infracțiuni pretins săvârșite de judecători ori procurori.

În contextul diviziunilor apărute între magistrați, chiar dacă recent a fost desființată legal Secția de Investigare a Infracțiunilor din Justiție, apreciez că în continuare se impune reanalizarea oportunității funcționării unor secții distincte în cadrul parchetelor, având o astfel de competență specializată, astfel cum sunt în prezent configurate.

În același sens, consider că de principiu se impune analizarea oportunității creării unor secții de parchet specializate în anchetarea pretinselor infracțiuni săvârșite de o anumită categorie profesională, precum și dacă în alte state există parchete asemănătoare, care să efectueze urmărirea penală doar cu privire la persoanele ce exercită anumite funcții, ori au anumite profesii.

3. Aspecte vizând volumul de activitate în cadrul instanțelor judecătorești:

Un aspect ce poate afecta de o manieră serioasă calitatea actului de justiție, atât din perspectiva judecătorului, cât și din perspectiva justițiabilului, este volumul de activitate excesiv ce se înregistrează la nivelul unor instanțe de toate gradele.

În acest sens, prezentarea unor date statistice legate de numărul de dosare soluționate în medie de către un judecător, nu evidențiază discrepanțele majore existente între volumul de activitate a diferitor instanțe, aflate pe același palier. Media numărului de dosare semnifică de fapt că există instanțe cu un volum covârșitor de activitate, precum și instanțe cu un volum de activitate redus.

Desfășurarea unei activități intense de către un judecător, o perioadă îndelungată, este de natură să reducă motivația profesională a acestuia, să provoace acumularea unei oboseli excesive, să-i afecteze starea de sănătate, toate acestea repercutându-se asupra calității actului de justiție, cu efecte negative pentru justițiabili.

Prin urmare, Consiliul Superior al Magistraturii este obligat să aibă o atitudine activă pentru reducerea decalajului existent între volumul de activitate al instanțelor de același grad, fie în virtutea propriilor atribuții, fie prin colaborare cu Ministerul Justiției.

Astfel, repartizarea echitabilă, în condiții de salarizare identică, a cauzelor între judecătorii ce funcționează la instanțe de același grad se poate realiza în mai multe modalități. Există, sub acest aspect, **posibilitatea creării și finanțării unor locuri noi** de judecători la nivelul instanțelor supraîncărcate.

De asemenea, o altă modalitate este de **redistribuire** a posturilor de judecător de la instanțele cu volum de activitate constant redus, neocupate o perioadă îndelungată, către instanțele cu volum mare de activitate. În acest sens, în cursul anului 2021 am formulat, alături de mai mulți colegi din secțiile penale ale Curții de Apel București, o solicitare în acest sens către Ministerul Justiției, în urma demersului Curtea de Apel București obținând prin redistribuire un număr de 6 locuri suplimentare.

Alte măsuri ce ar contribui la reducerea decalajului și o repartizare echilibrată a numărului de cauze între instanțele de același grad sunt **redimensionarea corespunzătoare a circumscripțiilor teritoriale** ale instanțelor, precum și desființarea instanțelor cu număr de cauze și cu schemă de 2-5 judecători, instanțe care de altfel de regulă au locuri vacante.

O altă soluție de natură să contribuie la reducerea volumului de activitate pe judecător este și aceea a creării, pe cale legislativă, cel puțin la nivelul curților de apel, a funcției de **magistrat-asistent** cu atribuții similare celor de la Înalta Curte de Casație și Justiție. Desigur că s-ar impune recrutarea acestora cu prioritate din rândul grefierilor cu studii superioare, iar nu a unor persoane fără experiență practică, întrucât în această situație există posibilitatea să îngreuneze activitatea judecătorului.

În scopul evitării încărcării inutile a instanțelor cu litigii minore, este necesară reglementarea unor **proceduri prealabile obligatorii** (de conciliere, mediere, arbitraj) atât în materie civilă, cât și în materie penală (în cazul infracțiunilor pentru care acțiunea penală se pune în mișcare în urma formulării unei plângeri prealabile de către persoana vătămată).

În același sens, se impune **regândită competența materială** a instanțelor de grad diferit, atât cu privire la judecata în primă instanță, cât și cu privire la instanța competentă să soluționeze calea de atac; sub acest aspect, se impune analizată și discutată și posibilitatea suprimării căilor de atac în cazul unor litigii minore.

Alte demersuri necesare pentru asigurarea echilibrului optim de activitate, atât între instanțele de același grad, cât și între judecătorii din cadrul aceleiași instanțe, sunt cele ce vizează **normarea muncii**. Astfel de demersuri sunt indispensabile în cazul instanțelor cu volum ridicat de cauze, întrucât forțarea judecătorului să soluționeze un număr mare de dosare în cadrul unor intervale reduse de timp este de natură să afecteze de o manieră gravă calitatea actului de justiție, precum și drepturilor și interesele justițiabililor. În consecință, este necesar să se stabilească, prin efectuare unor studii și consultarea instanțelor, un număr maxim de dosare cu o complexitate maximală pe care le poate soluționa în bune condiții un judecător lunar, chiar dacă aceste demersuri ar avea ca rezultat o creștere a duratei procedurilor. Preciez că este în interesul larg al societății ca judecătorii să soluționeze cauzele în condiții

optime, reducând riscul pronunțării unor soluții nelegale ori netemeinice, rezultat al supraîncărcării și lipsei timpului necesar pentru studierea temeinică a cauzelor.

4. Aspecte privind managementul intern al instanțelor judecătorești:

De multe ori, disfuncții și tensiuni sunt create în activitatea curentă a judecătorilor de măsurile și deciziile luate de judecătorii cu funcții de conducere.

Am sesizat că una dintre cauze o reprezintă **deficiențele de comunicare** existente între judecătorul cu funcție de conducere și ceilalți judecători, în sensul lipsei consultării ori al ignorării totale și nejustificate a opiniilor și solicitărilor judecătorilor, ceea ce poate avea ca rezultat adoptarea unor măsuri deficitare sau discreționare.

În acest sens, am observat că uneori se promovează modelul managerului de instanță elitist, superior judecătorilor de execuție prin prisma funcției, care se consultă și ia decizii doar în cadrul unui grup restrâns, de regulă format din alți judecători cu funcții de conducere.

Apreciez că un astfel de model de management al instanțelor este contraproductiv, întrucât produce tensiuni inutile în interiorul instanței, care adeseori nu se pot rezolva.

Nu se poate contesta necesitatea existenței, la nivelul fiecărei instanțe, a unei echipe manageriale care să asigure desfășurarea armonioasă a activității, însă o astfel de echipă nu poate fi cu adevărat performantă fără a include și judecători ce eventual au altă modalitate de abordare decât conducătorul echipei, respectiv președintele instanței, astfel încât prin dialog constructiv să se ajungă la cele mai bune soluții pentru instanța respectivă. Din această perspectivă, judecătorii cu funcții de conducere și judecătorii de execuție constituie un tot unitar, în cadrul căruia primii sunt abilitați să ia măsuri de administrare concretă a activităților din cadrul instanței, manifestând atenție însă față de opiniile și solicitările judecătorilor de execuție.

Această abordare este necesară, întrucât spre deosebire de alte organizații ori instituții, **în cazul instanțelor nu există relații de subordonare**, iar judecătorii cu funcții de conducere nu pot da nicio indicație unui judecător de execuție, indicație care să vizeze îndeplinirea actului de justiție (activitate ce reprezintă esența și rațiunea de a exista a instanțelor judecătorești), ci sunt limitați strict la adoptarea unor măsuri administrative, destinate să asigure corecta repartizare a cauzelor între judecători și bunul mers al activității cotidiene a instanței.

Prin urmare, se impune stabilirea unor reguli care să asigure o participare mai extinsă a judecătorilor și în activitatea de administrare a instanțelor.

Cu privire la funcțiile de președinte de instanță și de vicepreședinte, acestea se ocupă prin concurs, soluție legislativă oportună, cu observațiile pe care le voi formula mai jos.

De o importanță deosebită în administrarea activității curente a instanțelor sunt **colegiile de conducere și președinții de secții**, în cazul instanțelor ce au secții pentru diferite materii.

Colegiul de conducere al instanței de judecată este o structură eminentemente democratică, în condițiile în care membrii săi sunt aleși prin vot direct, secret și liber în Adunările generale ale judecătorilor, având tocmai rolul de a asigura participarea judecătorilor de execuție, prin reprezentanți aleși, la administrarea instanței.

Pe cale de consecință, se impune instituirea unei incompatibilități între calitatea de membru al colegiului de conducere al instanței și calitatea de vicepreședinte ori de președinte de secție, cumulum de atribuții intrând de altfel în contradicție chiar cu rațiunea existenței colegiilor de conducere. Spre exemplu, în practică judecătorul cu funcția de președinte formulează propuneri către colegiul de conducere, după care, în calitate de membru al colegiului votează asupra propriilor propuneri sau ale propunerilor altor colegi președinți de secții, împrejurare ce excede scopului creării legislative a colegiilor de conducere.

În privința **președintelui de secție**, raportat la rolul esențial al acestuia pentru desfășurarea activității curente, apreciez că se impune consultarea obligatorie a judecătorilor membri ai secției inclusiv în cazul delegării, iar în toate cazurile consultarea să aibă un efect juridic obligatoriu. Totodată, atributul consultării nu ar trebui să aparțină exclusiv președintelui ori vicepreședintelui instanței, ci eventual unei comisii care să includă și judecători cu funcții de execuție.

5. Aspecte vizând cariera judecătorilor:

a) Recrutarea inițială:

În această privință, apreciez că se impune asigurarea recrutării judecătorilor și procurorilor, într-o măsură cât mai largă, prin admiterea la Institutul Național al Magistraturii, inclusiv prin majorarea, în limita posibilităților concrete, a numărului de locuri disponibile.

Se impune eliminarea oricărei forme de acces la funcțiile de judecător ori procuror în urma susținerii unor simple interviuri în fața Consiliului Superior al Magistraturii, indiferent de situație.

b) Promovarea judecătorilor.

Cu privire la **promovarea la Înalta Curte de Casație și Justiție**, trebuie menționat că reprezintă de asemenea un subiect controversat și care a divizat opiniile magistraților de-a lungul timpului. Raportat la sistemul actual de promovare la instanța supremă, apreciez că nu

este suficientă evaluarea candidaților numai pe baza hotărârilor judecătorești și a raportului Inspecție Judiciare, caracter determinant având de fapt interviul susținut în fața Secției de judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii.

Desigur că examinarea prin intermediul interviului susținut în fața membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, ca reprezentanți ai judecătorilor de la instanțe de toate gradele, este necesar și are importanța sa, însă ar trebui să reprezinte doar o parte din nota finală a candidatului, fără a avea caracter eliminativ, fiind totodată necesară și testarea cunoștințelor de drept din materia pentru care a optat candidatul, prin intermediul unei probe scrise.

Apreciez, în ciuda activității discutabile și uneori controversate a Consiliului Superior al Magistraturii, în diferite componente, în procedura promovării la Înalta Curte de Casație și Justiție, organizarea și desfășurarea procedurii ar trebui să rămână prerogativa Consiliului, ca garant constituțional al independenței justiției, organ de conducere ales de altfel democratic de toți judecătorii din România.

Nu există suficiente argumente de natură constituțională pentru care procedura de promovare la Înalta Curte de Casație și Justiție să fie organizată de alte instituții din sistemul judiciar, cum ar fi Institutul Național al Magistraturii (ce are rol esențial, de altfel, în procedura de recrutare inițială a magistraților) ori chiar de Înalta Curte de Casație și Justiție.

O astfel de modificare nu este oricum de natură să atenueze criticile privind subiectivitatea procedurilor de promovare la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Cu privire la **promovarea în funcțiile de execuție**, doresc să subliniez că actualul sistem de promovare este aproape complet inefficient. Astfel, ca urmare a asigurării unui număr ridicat de locuri pentru prima etapă a procedurii, respectiv promovarea în grad, judecătorul continuând să-și desfășoare activitatea la aceeași instanță, s-au creat serioase dificultăți instanțelor cu grad superior (curți de apel, tribunale) de a-și asigura necesarul de judecatori. Situația a fost cauzată tocmai de împrejurarea că un număr ridicat de judecatori au obținut gradul profesional superior, cu salarizarea corespunzătoare, astfel încât mulți dintre aceștia nu au mai avut nicio motivație de a funcționa efectiv la instanțele superioare, respectiv să judece cauze cu grad crescut de dificultate, uneori presupunând și o creștere a volumului de activitate.

Situația a fost de asemenea agravată și de organizarea cu intermitențe a examenelor de promovare efectivă.

Un alt efect pe care l-a produs un astfel de sistem de promovare este acela de **relativă enclavizare a curților de apel din România**. În condițiile în care promovarea efectivă

presupune o procedură de evaluare a calității hotărârilor judecătorești ale candidatului și un interviu, activități efectuate de comisii constituite la nivelul fiecărei curți de apel în parte, tendința probabil firească a fost aceea de a fi promovați efectiv cu prioritate judecători ce funcționau în raza aceleiași curți de apel. Prin urmare, mișcarea profesională în plan vertical a judecătorilor a fost mult îngreunată, aceștia fiind în realitate limitați să candideze la instanțele superioare din raza aceleiași curți de apel unde își desfășurau activitatea.

Apreciez că **o atare situație este de natură să împiedice nejustificat circulația judecătorilor** cu idei, viziuni și experiență profesională diversă către instanțele din circumscriptiile altor curți de apel, împrejurare de natură să afecteze coeziunea sistemului de justiție și să crească riscul apariției unei practici neunitare între instanțele din raza unor curți de apel diferite.

În acest condiții, consider că se impune eliminarea unui astfel de sistem de promovare în funcții de execuție, și reglementarea legislativă a unui sistem de promovare efectivă cu prioritate, directă, prin examen scris organizat la nivel național de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Superior al Magistraturii, iar numai prin excepție organizarea unor proceduri de promovare în grad profesional (așa numita promovare pe loc). Cu toate că există argumente și că o evaluare a hotărârilor și conduitei candidatului ar fi necesare, un examen organizat la nivel național prezintă însemnate dificultăți practice de organizare în această formulă, ținând seama de numărul ridicat de candidați. S-ar putea căuta, totuși, prin consultarea corpului judecătorilor, formule potrivite și pentru parcurgerea suplimentară a unor astfel de proceduri suplimentare.

În privința **concursurilor pentru ocuparea funcțiilor de conducere**, respectiv președinte ori vicepreședinte de instanță, se impune menținerea soluției ca aceste funcții să fie ocupate prin concurs. Totuși, o observație trebuie făcută cu privire la componența comisiilor de examinare, cu referire la interviul susținut de candidați, în condițiile în care de regulă din comisii fac parte, de regulă, alți judecători cu funcții de conducere. Ținând seama de împrejurările arătate mai sus, consider că în comisiile de examinare trebuie desemnați, ca regulă, în proporții egale judecători cu funcții de conducere și judecători cu funcții de execuție. Sub acest aspect, în procedura de selecție a judecătorilor cu funcții de conducere trebuie luată în considerare și perspectiva judecătorilor cu funcții de execuție asupra profilului potrivit pentru un judecătorul ce asigură administrarea instanțelor, măsura fiind necesară și pentru evitarea unor eventuale conflicte de interese în care se pot afla examinatorii judecători cu funcții de conducere.

c) **Transferul, detașarea, delegarea:**

Aceste măsuri ce vizează traseul profesional al judecătorilor, mai exact locul unde își desfășoară efectiv activitatea, sunt de natură să producă dezechilibre în activitatea instanței de unde pleacă magistratul, care atare trebuie abordate cu multă prudență. Se impune, ca atare, să existe o practică previzibilă în materie a Consiliului Superior al Magistraturii.

Cu referire la **transferul judecătorilor**, există în prezent, după o perioadă îndelungată, criterii legale ce reglementează procedura și criteriile de acordare a transferului. Cu toate acestea, subliniez că se impune să existe o practică previzibilă și coerentă a Consiliului Superior al Magistraturii sub acest aspect.

Astfel, cu titlul de exemplu din practica recentă în materie a Consiliului Superior al Magistraturii-Secția pentru Judecători (mai precis, prima sesiune de transfer organizată după o lungă perioadă), am observat că s-a dispus respingerea unei cereri de transfer de la judecătoria la curtea de apel, formulată de un judecător ce funcționa în fapt la respectiva curte de o perioadă îndelungată, având calitatea de detașat. În aceeași ședință a consiliului, s-a dispus totodată admiterea unor cereri de transfer de la judecătoria la curți de apel, formulate de alți judecători

Apreciez că este dificil să fie aduse suficiente argumente care să susțină astfel de soluții. Pe lângă împrejurarea că o atare practică poate să provoace nelămuriri în privința criteriilor pe care le are în vedere secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii atunci când analizează cereri de transfer ale judecătorilor, astfel de soluții contradictorii sunt de natură să creeze un sentiment de nedreptate judecătorului a cărui cerere a fost respinsă.

În acest sens, consider că este nocivă orice măsură de natură să creeze astfel de trăiri psihologice tocmai persoanei chemate să înfăptuiască actul de justiție, impunându-se deci prudență din partea secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii atunci când dispune astfel de măsuri.

Raportat la **detașarea** judecătorilor la alte instanțe, sunt valabile considerentele enunțate anterior. Probleme în activitatea practică a instanțelor ridică însă detașarea judecătorilor la alte instituții cu activitate juridică (Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri).

Detașarea judecătorului are efect negativ imediat asupra activității instanței la care funcționează, iar o detașare pentru o perioadă de timp prea îndelungată poate duce la deprofesionalizarea magistratului, întrucât în cadrul altor instituții cu activitate juridică acesta

nu desfășoară activitate de judecată, ci activități de altă natură (administrativă, pedagogică etc.).

În aceste condiții, se impune o analiză a necesarului real de judecători în cadrul instituțiilor menționate și limitarea corespunzătoare a detașărilor, precum și prevederea pe cale legală a unei perioade maxime de 6 ani detașare la alte instituții, în cariera unui judecător, indiferent de perioadele sau instituțiile la care a fost magistratul detașat la un moment dat. În practică, s-a ajuns la situații de magistrați detașați la alte instituții pentru cea mai mare parte a carierei lor, ceea ce contravine de fapt rațiunii esențiale pentru care există profesia de judecător, aceea de înfăptuire a actului de justiție.

Raportat la **delegarea judecătorilor în funcții de conducere**, apreciez că perioada delegării trebuie limitată pe cale legislativă, pentru evitarea pe cât posibil a situațiilor de provizorat ori menținerii acelorași persoane în funcții de conducere în această modalitate. Astfel, nu există nicio rațiune pentru care mandatul unui președinte de instanță, vicepreședinte ori președinte de secție să fie limitat la 3 ani, cu posibilitatea reînnoirii pentru încă 3 ani, însă în cazul delegării, teoretic, aceeași persoană poate să ocupe funcția de conducere întreaga carieră. De altfel, în practică au existat multe situații în care după o perioadă îndelungată de delegare în funcția de conducere, aceeași persoană o exercitat și mandatul de 6 ani cumulați pentru respectiva funcție de conducere, împrejurare care încalcă rațiunea legii.

Totodată, se impune prevăzut legislativ că după exercitarea a două mandate pe funcție de conducere un judecător nu poate fi delegat, în continuare, pe aceeași funcție de conducere.

Ca atare, cu valoare de principiu, indiferent că avem în vedere delegarea pe funcții de conducere ori delegarea pe funcții de execuție, provizoratul în exercitarea funcției trebuie evitat pe cât posibil, deoarece este de natură să afecteze calitatea activității magistratului, precum și, uneori, chiar independența acestuia.

Cu privire la toate concursurile, examenele, sesiunile de transfer, se impune să existe un calendar cât mai exact, astfel încât magistrații să fie în măsură să se pregătească în mod corespunzător și să aibă previzibilitate în cariera profesională (spre exemplu, organizarea concursului de admitere la Institutul Național al Magistraturii doar într-o anumită perioadă a anului).

6. Răspunderea disciplinară și răspunderea patrimonială a magistraților:

a) Răspunderea disciplinară:

Am constatat că între magistrați apar adeseori îngrijorări legate de răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor, atât în privința dispozițiilor legale, cât și în privința activității în materie a Consiliului Superior al Magistraturii și Inspecției Judiciare.

Astfel, apreciez că este imperios necesară **modificarea dispozițiilor art.99 din Legea nr.303/2004**, întrucât la acest moment reglementarea faptelor ce pot constitui abateri disciplinare este excesivă, existând deja 21 de fapte incriminate disciplinar; multe dintre acestea sunt în fapt insuficient descrise, neclare, fiind susceptibile de interpretări diverse, astfel încât aceeași faptă poate constitui sau nu abatere disciplinară, în funcție de aprecierea subiectivă a organului disciplinar (secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii).

O situație particulară este dată de regimul sancționator prevăzut pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de dispozițiile art. 99 lit. b), d) și t) teza întâi din Legea nr.303/2004, în condițiile în care conform dispozițiilor art.100 alin.2 din lege sancțiunile disciplinare aplicabile judecătorului sau procurorului pot fi doar retrogradarea în grad profesional sau excluderea din magistratură.

Nu există nicio justificare obiectivă pentru o asemenea limitare a posibilităților de individualizare a sancțiunii disciplinare, atât cu referire la activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, cât și a instanței ce judecă recursul magistratului împotriva hotărârii de sancționare.

Un astfel de regim sancționator drastic, pentru a oferi un exemplu, l-ar constitui în materie penală reglementarea unor infracțiuni la care limitele pedepsei închisorii aplicabile să fie de la 19 la 20 de ani; în realitate, nu există nicio infracțiune în cazul căreia legiuitorul să fi prevăzut posibilități atât de restrânse pentru instanță să individualizeze pedeapsa închisorii.

Pentru a sublinia caracterul excesiv al sancțiunii disciplinare analizate, un alt exemplu îl constituie situația în care judecătorul (sau procurorul) comite infracțiuni intenționate, iar secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că nu este încălcat prestigiul justiției, astfel încât nu dispune excluderea din magistratură; în această situație, judecătorul își va continua activitatea la instanța la care funcționează, fără alte interdicții ori sancțiuni.

Ca atare, analizând comparativ situațiile prezentate mai sus, rezultă că legea sancționează mai aspru (cu retrogradarea în grad sau excluderea) un magistrat care săvârșește anumite abateri disciplinare, în raport cu un magistrat ce comite infracțiuni intenționate, în cazul căruia Consiliul Superior al Magistraturii apreciază că faptele nu afectează prestigiul justiției, iar acesta își poate continua activitatea fără nicio sancțiune profesională; o asemenea concluzie este inacceptabilă, impunându-se modificarea cadrului legislativ.

Apreciez că **săvârșirea unei infracțiuni intenționate** de către un magistrat ar trebui să constituie temei pentru excluderea de drept din profesie, iar Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să aibă drept de apreciere asupra situației magistratului doar atunci când acesta comite o infracțiune din culpă sau o infracțiune intenționată la care acțiunea penală se pune în mișcare ca urmare a formulării unei plângeri prealabile.

Atât Consiliul Superior al Magistraturii, cât și Inspekția Judiciară, trebuie să manifeste prudență în abordarea faptelor ce constituie **manifestări ale dreptului la liberă exprimare** de care, în mod evident, se bucură și magistrații, în limitele obligației de reținere. Magistrații se bucură de dreptul la opinie, pe care pot să-l manifeste și public, în privința măsurilor ce pot aduce atingere independenței justiției, astfel încât pot constitui eventuale abateri disciplinare doar faptele și actele ce relevă neechivoc afinități politice ale magistratului.

Activitatea în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii și Inspekției Judiciare trebuie să fie caracterizată de consecvență, previzibilitate și nepărtinire în modalitatea de apreciere a faptelor ce constituie abateri disciplinare; o activitate inconsecventă, aparent discreționară, în materie disciplinară, este de natură să constituie o constrângere psihică nejustificată asupra magistratului și să aducă atingere independenței acestuia.

Cu referire la Inspekția Judiciară, apreciez că **organizarea concursului pentru ocuparea funcțiilor de inspectori judiciari ar trebui să fie atribuția Consiliului Superior al Magistraturii**, prin secțiile sale, neexistând argumente suficiente pentru ca acesta să fie organizat chiar de către Inspekția Judiciară.

b) **Răspunderea patrimonială a magistraților:**

Consider că este imperios necesară **modificarea dispozițiilor art.96 din Legea nr.303/2004** ce reglementează răspunderea patrimonială generală a judecătorilor și procurorilor. În acest sens, trebuie întărit principiul unei răspunderi patrimoniale obiective a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare și definite cu claritate care sunt acestea.

În actuala reglementare, spre exemplu, dispozițiile art.96 alin.3 lit.b din Legea nr.303/2004 prevăd că există eroare judiciară și atunci când s-a pronunțat o hotărâre judecătorească definitivă în mod evident contrară situației de fapt care rezultă din probele administrate în cauză; practic, acest text de lege abilitează instanța civilă investită să soluționeze cererea persoanei vătămate privind acordarea unor despăgubiri să reaprecieze, spre exemplu, probele administrate într-un proces penal și să rețină o situație de fapt contrară celei reținute definitiv de instanțele penale. Consider că nu există niciun argument juridic în sprijinul unei astfel de soluții legislative.

Același articol de lege prevede că magistratul ce poate fi tras la răspundere patrimonială nu participă la procesul civil în cadrul căruia se stabilește existența erorii judiciare și a cuantumului despăgubirilor, ceea ce constituie o restrângere nejustificată a dreptului acestuia de a se apăra.

Mai mult, dispozițiile art.96 din Legea nr.303/2004 mai prevăd că Ministerul Finanțelor Publice va exercita acțiunea în regres împotriva judecătorului sau procurorului dacă, în urma raportului consultativ al Inspecției Judiciare prevăzut la alin. (7) și al propriei evaluări, apreciază că eroarea judiciară a fost cauzată ca urmare a exercitării de judecător sau procuror a funcției cu rea-credință sau gravă neglijență. Prin urmare, Ministerul Finanțelor Publice, instituție fără nicio legătură cu sistemul judiciar, este practic abilitat să facă propria analiză asupra conduitei magistratului și să concluzioneze că acesta și-a exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență, chiar dacă prin raportul Inspecției Judiciare se reține invers; de altfel, este nejustificată și soluția legislativă ca raportul Inspecției Judiciare, organism ce are ca obiect de activitate tocmai cercetarea eventualelor abateri disciplinare comise de către magistrați, să aibă doar caracter consultativ.

Apreciez că o astfel de reglementare a procedurii privind tragerea la răspundere patrimonială a magistraților constituie o atingere adusă independenței acestora, orice acțiune în justiție în materie reprezentând o constrângere psihică; un magistrat care își adaptează soluțiile în funcție de eventualitatea de a fi tras la răspundere patrimonială nu mai este cu adevărat independent.

Ca atare, apreciez că **este de neconceput tragerea la răspundere patrimonială** a unui magistrat fără a exista, în prealabil, o hotărâre judecătorească definitivă prin care să se constate, inclusiv atunci când a intervenit prescripția răspunderii, că acesta și-a exercitat funcția cu rea-credință ori gravă neglijență.

7. Aspecte vizând activitatea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii:

Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să ofere o imagine echilibrată și, pe cât posibil, unitară, atât atunci când ne referim la sistemul judiciar, cât și opiniei publice. Ca atare, este necesară **evitarea creării imaginii publice a existenței unor alianțe și grupuri** în interiorul consiliului, cu "interese" contrare.

Apreciez că actualul consiliu a eșuat în această privință, în condițiile în care în opinia publică a existat permanent percepția existenței unor grupuri adverse în interiorul Consiliului Superior al Magistraturii, revenind viitorului consiliu sarcina de a crea un organ colegial funcțional, în cadrul căruia orice opinii divergente să fie armonizate prin dialog.

Un alt demers absolut necesar îl reprezintă **aplicarea în practică a dispozițiilor art.31 alin.2 din Legea nr.317/2004**, respectiv informarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la activitatea instanțelor și parchetelor prin deplasări la sediile instanțelor și ale parchetelor și întâlniri cu judecătorii, procurorii și reprezentanții societății civile. În acest sens, nici un mijloc de comunicare de la distanță nu poate suplini contactul direct între persoane, pentru o informare eficientă. Membrii actualului Consiliu Superior al Magistraturii s-au deplasat foarte rar la sediile instanțelor și parchetelor, de regulă cu ocazia organizării bilanțurilor de activitate, deci la inițiativa magistraților, aspect ce trebuie îmbunătățit considerabil de membrii viitorului consiliu.

În activitatea secției de judecători a consiliului, se impune cu necesitate **consultarea instanțelor** cu privire la deciziile importante referitoare la transfer, detașare, delegare, redistribuirea unor posturi etc., cu asigurarea unui termen rezonabil de răspuns.

De asemenea, este absolut necesară **consultarea Adunărilor Generale ale magistraților** cu privire la proiectele legislative care aduc modificări normelor referitoare la statutul și cariera judecătorului sau procurorului, precum și la cele care vizează modificări ale normelor de procedură, înainte de exprimarea avizului de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Susțin **asigurarea transparenței** în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, existând necesitatea publicării, înainte de ședința plenului sau secției, atât a ordinii de zi, cât și a documentelor aferente. Sub acest aspect, este necesar ca ordinea de zi publicată în termenul legal să fie suplimentată doar în mod excepțional, pentru asigurarea previzibilității activității Consiliului Superior al Magistraturii.

Totodată, consider că este necesar să existe **dialog instituțional** corespunzător între Consiliul Superior al Magistraturii și organisme internaționale cu activitate în domeniul

justiției. În acest sens, se impune să se ia în considerare calitatea României de membru al Uniunii Europene, iar Consiliul Superior al Magistraturii să reprezinte un partener deschis de dialog, inclusiv în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare pentru România.

Scurte concluzii

În cuprinsul proiectului, am prezentat principalele obiective, corespunzătoare viziunii mele asupra sistemului de justiție, pe care le voi urmări în cazul în care voi fi ales membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

În calitate de candidat pentru această funcție vreau să subliniez că voi urmări realizarea acestor obiective, conștient că activitatea Consiliului Superior al Magistraturii presupune înaltă responsabilitate.

Cred însă că în orice demers managerial vizând sistemul de justiție, în ultimă instanță, totul se reduce la buna-credință a celui chemat să ia decizii, pe toate palierele de activitate.

Ca atare, ceea ce îmi asum în calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii este că îmi voi desfășura activitatea cu bună-credință, în interesul sistemului de justiție și al colegilor, conștient că sunt supus greșelii și fiind pregătit să învăț din orice eventual eșec.

Consider că menirea oricărei forme de management este, pe lângă asigurarea unei activități eficiente, și aceea de a crea un mediu de lucru de natură să pună cât mai mult în evidență calitățile fiecăruia, întrucât este evident că orice persoană are atât calități, cât și defecte.

În speranța unei participări cât mai largi la acest exercițiu democratic, vă mulțumesc anticipat!

București, 23 martie 2022